

فی الجامع الصغیر والمتقی فی کتبه فی المرقاة فی شرح مشکوٰۃ و ابو العباس احمد بن محمد بن عبد الرحمن اللکونی
 المعروف بابن عمده و احمد بن عبد الجبار المعروف بابن تميمی فی منهاج السنه و شیخ احمد بن علی المعروف بابن حجر العسقلانی
 فی فتح الباری و محمود بن محمد بن علی الشیخانی فی الصراط السو و السيد نور الدین ابو الحسن علی بن السموذی فی جواب العقیدین
 و عبد الرؤف السنادی فی فیض النذیر فی شرح جامع الصغیر و مرزا محمد بن ستمخان خدشی فی مفتاح النجا و ابو زکریا یحییٰ
 بن عبد الله فیروز آبادی ذکره الحاکم فی مستدرکه و یحییٰ بن احمد سجری ذکره الحاکم فی المستدرک و ابو الرزازی القاسمی
 ذکره ابن کثیر فی تاریخ و ابو حاتم محمد بن حبان البستی ذکره مجتهدین احمد بن عبد الله الطبری فی کتاب یاض النضره و
 میرزا محمد بن ستمخان خدشانی و احمد بن محمد بن یعقوب و ابو علی السکوی فی کتاب ندیم الفرید و احمد بن محمد الشیخ
 فی تفسیر بکشف البیان امام المفسرین و الحافظ ابو نعیم احمد بن عبد الله الاصفهانی امام الیه الحدیث ذکره ایضاً المتقی فی کنزه
 و اسماعیل بن علی بن الحسین بن نجويه الرازی المعروف بابن سمان ذکره فی ریاض النضره و ابو بکر احمد بن الحسن بن علی
 البیہقی ذکره الشیخ نور الدین علی بن محمد المعروف بابن صانع المالکی فی فصول المهمه و ابو عمر بن یوسف المعروف بابن عبد النمری
 القزطبی فی الاستیعاب فی معرفه الاصحاب و احمد بن علی بن الخطیب البغدادی ذکره فی کنز العمال و ابو الحسن علی
 ابن احمد الواحدی صاحب التفسیر العریه منها باب التزول و ابو سعید مسعود التامر سمستانی فی کتاب لدرایه فی
 حدیث الولايات اجمع فیہ جمیع طرق النذیر و ابو الحسن علی بن محمد الجلابی المعروف بابن المغازلی فی کتاب مناقب علی اورد
 فی طرق کثیره و اسانید عریه و عبید الله بن عبید الله المحمکانی هو فرد بحجاب فی هذا الحدیث للمسلمین حاة الهداة الی اوار
 حق الموالات جمیع ذی الطرق اسانید کثیره و اسمار الرواة و علی بن حسن بن حسین الخلعی ذکره المتقی فی کنزه و
 ابو حامد محمد بن محمد الغزالی فی کتاب سر العالمین و حسین بن حویه البغدادی ذکره فی الجمع بین الصحاح الستة و احمد بن محمد
 العاصمی فی کتابه فی التمسکی فی مشابهة علی بالانبياء و محمد بن عمر الرمضانی فی کتاب بیح البار و ابو الفتح محمد بن علی ابن
 ابراهیم النظری فی کتاب خصائص العلوی و عبد الکریم بن محمد البروزی السمرقانی الحافظ ذکره سید شمس بن سلیمان البحرینی فی غایة
 المرام عن کتاب فضائل الصحابة السمرقانی و موفق بن احمد المعروف بابن خطب خوارزم فی کتاب المناقب له بطرق کثیره و
 عمرو بن محمد بن یحضر ذکره فی انوار البدریة للعلامة الطحطاوی و علی بن الحسن بن عبید الله المعروف بابن عساکر دمشق ذکره ابن کثیر
 و ابو موسیٰ المدائنی محمد بن ابی بکر عمرو بن ابی صیسی الاصفهانی ذکره السید علی السموذی فی جواب العقیدین و ابن کثیر البحرینی
 هبة الغایة فی سر ذل الصحابه و ابو الفتح احمد بن محمد بن خلف العمجی الاصفهانی الشافعی ذکره نور الدین فی فصول المهمه و نور الدین
 السموذی و امام فخر الدین محمد بن عمر الرازی فی کتاب البیہقی فی الاجماع علی الحدیث الشریف و ابو السعادات مبارک

ابن محمد المعروف بابن اثير اخبرني جامع الاصول في احاديث الرسول و علي بن محمد بن الكريم اخبرني المعروف بابن
 الاثير في كتاب سد الغاية و ضياء الدين محمد بن عبد الواحد المقدسي الكندي في كتاب المختار و ابو الجحاج يوسف بن محمد
 البلوي الشيرازي في كتاب التبا و ابو سالم محمد بن طلحة القرشي النخعي في كتاب السؤل في مناقب آل الرسول و يوسف
 قرطبي سبط ابن الجوزي في خواص اللمة في معرفة الأئمة و ابو عبد الله محمد بن يوسف بن محمد بن الشافعي في كفاية السالك
 و عبد الرزاق بن زرق الله السعدي في معارج النجا و يحيى بن شرف النووي في كتاب تهذيب الاسماء واللغات و
 محمد بن احمد بن عبد الله الطبري في رياض النضره في مناقب العشرة و ابراهيم بن عبد الله الوصفا الشافعي في الاكفان
 و سيدي بن محمد بن احمد القرطبي في شرح القصيدة الثانية لابن الفارض و ابراهيم بن محمد المويد بن محمد بن محمد بن
 خرازمي السهمي و جمال الدين يونس بن عبد الرحمن البرودي في تحفة الاشراف في معرفة الاشراف و الحسين بن النعمان
 في تذكرة الحفاظ و حسن بن محمد بن حسين بن شاذان و ولى الدين محمد بن عبد الله الخطيب في المشكوة و عمر بن مظفر
 المعروف بابن اللودي في المختصر في اخبار البشر و تاج الدين احمد بن عبد الله القادري بن كتم القاسمي في معرفة ملوك الملوك
 السيوطي في الازار و جمال الدين محمد بن يوسف الزندي في كتاب نظم در السمطين و عبد الله بن اسعد بن علي بن يحيى السافعي
 في مرآت الجنان و غير اليقطين و سيدي بن محمد بن مسعود الكاذراني في كتاب التبعي و اسماعيل بن عمر المعروف بابن الكثير
 الدمشقي الشافعي في تاريخه و ابو حفص عمر بن الحسن المرغني في ذكره اخبرني في اسنى المطالب و علي بن شهاب الدين
 الهمداني في سودة القرني و محمد بن عبد الله المقدسي في ذكره اخبرني في اسنى المطالب و محمد بن محمد الحافظي المعروف بنحو
 پارسان في فضل الخطاب و احمد بن علي بن عبد القادر القرظي في المواعظ و الاعتبار و شهاب الدين بن شمس الدين في كتابه
 في هداية السعداء و احمد بن علي بن محمد المعروف بابن الجحفي في تهذيب التهذيب و حسين البجلي في كتاب القواعد في
 شرح الديوان و محمود بن احمد العيني في شرح البخاري و عبد الله بن عبد الرحمن المشهور باصيل الدين في كتاب الدرر
 و الغرر و فضل الدين و زهير بن الشيرازي في ابطال الباطل و امام جلال الدين السيوطي في تاريخ الخلفاء و
 جمال الدين عطاء الله بن فضل الله بن الاربعة و احمد بن محمد بن علي بن حجر المكي في الصواعق و كتاب المنع المكيد و
 محمد طاهر الغفسي الكجراتي في مجمع البحار و علي بن سلطان القاري في كتاب المرقاة في شرح المشكوة و عبد الرؤف
 المناوي الشافعي في كنوز الحقائق و محمد بن محمد بن علي الشيناني الكندي في حط السوء في مناقب آل النبي و علي بن
 ابراهيم الحلبي الشافعي في انسان العيون و احمد بن الفضل بن محمد الكشير الملكي الشافعي في سيرة المال في مناقب آل و
 عبد الحق بن سيف الدين الدهلوي في رجال المشكوة و غيره و محمد بن محمد بن احمد في الدرر العوالي و محمد محبوب عالم

بن صفی الدین بر عالم و علامہ ضیاء الدین صالح بن ہدی لقبی فی الاما دیت المتواترہ اثبت قرینا الحدیث و
 محمد بن عبد الرسول البرزنجی فی النواقض قانہ اثبت صحیحہ الحدیث و محمد کل طرقہ الکثیرہ و حجام الدین السہارپوری
 فی کتاب المرافض صحیحہ و میرزا محمد بن محمد خان البدرستانی فی مفتاح البحار و محمد بن عامر سراج العالی المرزی و
 ولی اللہ محمد بن عبد الرحیم فی قرۃ العینین و ابو الفرج بحی بن سعید الثقفی فی کتاب مرج البحرین باسانیدہ کثیرہ و
 اکیل بن صلاح الامیر السیانی صنعانی فی روضۃ النذیرین شرح صحیحہ العلویہ و محمد بن علی الصبان اسحاقی الرعین و
 ابو یحییٰ بن مرعی بن عطیہ الشیرازی المالکی فی فتوحات الوہبیین البصری و احمد بن عبدالقادر بن بکر بن العجیل فی
 کتاب ذخیرۃ الاعمال فی شرح عقد جواہر الال و رشید خان فی الفتح للبین فضل قرۃ سید المرسلین و قطع نظر از
 این اعلام مستندین بیان گمانی بہین اصحاب اصول بنیامی باشد کہ در صحاح خود روایت کردند و امام احمد بن محمد بن
 شعیب کنسانی در خصائص و امام ابو یحییٰ محمد بن عیسیٰ بن سورۃ الترمذی و امام ابیہ الحدیث احمد بن حنبل و امام
 در مدرک و طبرانی و امام حافظ ابو نعیم مع کثیر الطرق و نعیم آن کردہ اند قندیہ ہر اینہا اعلام اہل سنت اند
 و بطور نمونہ اسامی چندی از روایہ نقلہ این حدیث شریف ثبت گردیدند تا کسی مجال یا انکار تو اترو شمرہ آن اصلاً
 و ابداً ممکن با و نباشد مگر جابل متعصب یا قطع نظر از علماء امامیہ شیعہ و اہل این طیفہ بین اجتماع اسما ہر دو طرفین و مجملہ
 مجتمع خواہند تبیین ہر گاتو اترا این حدیث بتوضیح و ثابت شد پس چنان بطور قطعیت ثابت لازم گردیدہ مجلس

در ۱۸ - و بحجہ مقام غدیر با اتفاق جمہور مفسرین اول در بلاغ خلافتہ علی بنعلی آیتہ یا ایہا الرسول بلغ ما

انزل الیک من ربک الخ نازل شد پس بخبر من گنت مع لاء الخ بہر خلق رسانید و فرمود و فلیبلغ الحاضر
 الغائب پس امر کرد مردم را بآنکہ سلوا علیہا باثر المؤمنین و اطیعوا عالا برویہ سلام کنید بر علی باسم یا
 امیر المؤمنین و اطاعت او نمایند و بر المؤمنین عید تاسہ فرزند و مردم آمدہ سلام با امیر المؤمنین بیتہ میکردند و
 اولی کسی سلام و بیتہ علی از بشر کرد و بروایت دارقطنی ابو بکر و عمر بودند و با کثر روایات عمر بود و احدی اتی نماند خبر
 بیتہ علی ہمدانی شافعی قطب شمالی در کتاب المودۃ روایت کرد عن عمرو بن الخطاب قال نصب رسول

اللہ علیہا علیاً فقال من گنت مع لاء فعلی مولاہ اہ فقال اللهم انت شہید علیہم قال و کان جنی شاب

حسن الوجہ و اطیب الریح فقال لی یا عمر لقد فقد رسولک اللہ فقد لا یجملہ لا منافق فاحذرا ان یخلف قال عمر

فقلت یا رسول اللہ انک لک حیت قلت فی علی کان جنیہ شاحس الوجہ و اطیب الریح قال کذا و کذا قال

نعم یا عمر انہ لیس من ولد ادم لکن جبریل اراد ان یو کد علیکم ما قلنت فی علی یعنی عمر خطاب گفت

نصب کردندی علی را بعد ادا و ابلاغ پس از حدیث من کنت مولاه آه فرمود بار خدا یا تو گواه باشی اینها پس
 عمر گفت آنوقت بیله می بینم خوش روی خوش بو بود پس آن جوان من گفت عمر تحقیق سخت گریه
 بست امروز پیغمبر آزا و انیکند و میکشاید احد سو آنفاق پس تیرس تو ای عمر مبادا تو بکشائی این عقد اماتة علی را
 که پیغمبر امروز بست پس عمر میگویی که من عرض حال و قیل قال و نبوی کردم پس پیغمبر فرمود عمر او از اولاد آدم نبود
 و کلین جبرئیل بود اراده او تاکید اکید بر شما بود و در آنچه من گفتم در امامت علی و شیعه نیز چنین نقل کرده اند ثواباً

النبی فی ذلک المكان ثلثة ايام حتى لم یبق احد الا وقد بايع علیاً وکان جبرئیل حاضر عند احد من جالس

فهم وهو بصورتہ شاب حسن الوجہ علیہ لباس فاخر جید فلما اتم امر الوصایة و الاخلاقه لعلی قد اکد

انقن فیہ قال جبرئیل و الله ما رايت کالیوم قط ما اشد سما اکل ابن عمه ان النبى قد عقدا له عقدا لا یجعله

الا کافراً بالله العلی العظیم و رسولہ الکریم و یل طویل لمن حل عقدا فسمع عمر منه ذلک و اخبره رسول الله

فقال اهل عرفت ذلک الشاب قال عمر لا قال النبى ذلک جبرئیل اذا اتق باعمر ان تكون انت الذی یجزل

ذلک العقد فمن یجعله ذلک فانه و رسولہ و جمیع المؤمنین منه براءه حال آنکه پس از ادا رسالت در امامت علی و

نصب پیغمبر در مقام غدیر توقف تا سه روز فرموده تا آنکه همه مردم بقیه علی کردند احدی بغیر بقیه باقی نمانده

جبرئیل حاضر در مجلس بود بصورت جوانی خوش روی طبعی بسیار فاخر و پیغمبر هر گاه امر خلافت و وصایت علی را

باتمام رسانید و نهایت مربوط و مضبوط گردانیده پس جبرئیل بمعاینه این احوال قسم بخدا خورده فرمود که

من چون امروز را اهلانند یم که چه شدید تر و موکد تر برای سپردن عمر خود پیغمبر گزینی بسته باشد و این عقد را احد

حل و کشاده نمیتواند کرد مگر آنکه کافر بتجاری عظیم بر رسول کریم باشد و یل طویست برای آنکس که این عقد را حل کند

و بکشاید پس عمر خطاب از این قول را شنیده عرض سرور عالم کرد و پیغمبر فرمود آیا این جواز شرافتی

عمر عرض کردند پس پیغمبر فرمود که این شبر نبود بلکه جبرئیل بود تیرس ای عمر مبادا از دست تو این عقد کشاشود

و بدست هر کس که این عقد و اشود البته خدا و رسول او کل مؤمنین از پیغمبر میشوند مسلمان پس ابلاغ امر خلافت علی و

اتمام حجه بر آن پس پیغمبر از منبر فرود نیامده بود که آیه الیوم اکملت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی و رضیت

لکم الاسلام حیثا نازل شد یعنی در این مهجدم ذی الحجاز سنه حجه الوداع کامل گردانیدم مر شمارا دین شما بولای علی

و تقریر آن تمام گردانیدم بر شما نعمت دین خود را در منی شدم و پسندیدم مر شمارا دین اسلام پس پیغمبر بعد نزول

این آیه فرمود اللهم اکبر و الحمد لله علی کمال الدین و اتمام النعمه و رضاه الرب برسالتی و ولایة علی

ابن ابی طالب رواه جمهور المفسرین المحدثین منهم امام حاکمی و ثعلبی و حافظ ابو نعیم و احمد و غیرهم یعنی خدا بزرگتر است
 و حمد خدائی را بر ابراهیم و تمام نعمت و خوشنود شدن پروردگار بر سالت من و خلافت علی سابع جمهور مفسرین
 و محدثین منهم حاکمی و ثعلبی و غیرهم روایت کرده اند که هرگاه نصب علی بر ابراهیم و خلافت در غدیر مشهور و در اکتاف اطراف
 عالم مشهور گردید پس سماع این عارث بن نعمان فهری بنا بر حدیثی که در دیده بدین نزد پیغمبر آمده حاصل مقالش
 آنکه یا محمد ما را مسوول بگریه گردانیدی پس بر سالت خود پس بنماز پنجگانه یومی پس صیوم ماه رمضان و بحکم بیت الحرام
 و بزرگوار سوال و همه آنرا از تو قبول کردم و راضی هنوز باین نشدی تا آنکه دو بار وی پس عمر خودت
 علی گرفته بلند کردی و او را بر ما تقدیم کردی و تفصیل راوی هذاشع منک ام من الله فقال و قل احمد

عیناه والله الذی لا اله الا هو انه من الله و لیس منی نقالها ثلثا و قام الحارث و هو یقول اللهم ان کان ما یقول
 عهد حقنا فرسل علینا من السماء و حجارة او اتنا بعبادک لیسوا لله ما بلغنا فته حتی روح الله من السماء و یجر
 فوقع علی هامته فخرج من دبره و مات فانزل الله سئل سائل بعباد واقع لیسوا لکافین دافع حال آنکه عارث
 گفت ای محمد پس این باره و دلایلی که در خم غدیر نصب کردی آیا از خودت بوده یا از خدا راوی گفت هر دو
 چشم پیغمبر نصب سرج گردید قسم سجد اخورده سه بار فرمود که این نصب علی در خم غدیر از جانب خدا بود از جانب
 من و عارث لعین برگردید بنیظیر زیاد تر و میگفت که بار خدا یا هرگاه این بقول محمد حق است پس بغزین بر سر
 آسمان سنگی را یا بغزین غدایی در دناک افسس راوی میگوید قسم سجد هنوز عارث لعین بنا بر خود نرسیده تا آنکه
 سنگی از آسمان آمد بر کاسه آن ملعون رسید از مقعدش بر آمد و بدرک سخل در همان آن شتافت پس باره
 سوره سئل سائل نازل شد مسأله مع تمنیق علیه است که قال الباقی قد کثر علی لکذا چون نماید لکون فافهموا

کتاب الله فان واقفه فخذوه و اعلموه و ما خالفه فاتركوه و اضربوه الجدار پیغمبر فرمود تحقیق کثیر شدند بر من
 معتزبان و دروغویان بسیار پس آنچه شما از من و آیه کرده شود آنرا عارض کتاب الله سازید اگر مطابق قرآن
 از بگیرید و با نحدیث عمل کنید و اگر متانی و مخالف قرآن بود آنرا ترک کنید و بدو از بنید تنبیه هر چه این
 شد پس این حدیث مطابق و موافق آیه کتاب الله انما ولیکم الله و رسوله و الذین امنوا الذین یقیمون الصلوة
 و یؤتون الزکوة و هم لکون استیعنی اینست جز این نیست مالک و معرفت ما خاص است رسول و آنرا که
 ایمان آوردند تا آنیکه بر پدیدارند نماز را و میدهند زکوة و بسالت رکوع و خضوع تبصره در اینجا ولایت حضرت
 خاص و مسکن اهلان بذات خود و عباد بر عمل خود و بعد او با شخص که آنکس صدق و ادب ایل حال نماز و

او با تفاق مفسرین غیر علی دیگرے نکرده و خاص نازل در اوست و مخاطب در یکم کل اصحاب و بعد از آنها
 است اند چنانچه در دیگر آیات تکالیف عارتت مخاطب می باشد و الا دور لازم می آید و آن جیبیل ضروری بطلان
 است تکرار بد آنکه در حدیث غدیر کل صحابه و سران بعد آن با امت خطاب الست لعلو لکم من انفسکم
 است بقولهم قالوا ای فقال من کنت مولا فلا فعل مولا و در دیگر احادیث من کنت اولی بر فعلی ولیه فرموده چنانکه
 در **مرج البحرین** پسری جوزی ابو الفرج نجفی بن سعید ثقفی با سند مشایخ خود روایت کرده فاخذنا النبی **علیه**
 فقال من کنت ولیه و اولی من نفسه فعلی لینه حتمه آورده بر غیبت خلافت علی بتطابق قرآن حدیث اماره و ولایت
 علی ثابت گردید و تاویل این محبت ناصر کتیر از تاویل اهل کتاب محمد دیگر با قوال من خرفه نمیشد و آن غیر
 مسیح و لا معقول و لا مقبول است **اشکال** اگر این حدیث استوار است خلاف الفاظ گاهای بمولاه گاهای بولیه گاهای
 با ولا چه را باشد **جواب** حدیث بین حدیث چون آیه بین آیه حدیث بین آیه بقانون مقرر در علم اصول
 میباشد پس این الفاظ مختلفه و اولی بین معنی مولا میباشد این خلاف حقیقه نمیشد بل این الفاظ
 معنی مولی میباشد تا عذری شبه منکر و غمی از آن باقی نماند و در نهایت این اشهر در ذیل نظر مولی گفته و کل
 من علی امر او اقام به فهو مولا و من له الحدیث من کنت مولا فلا فعل مولا و قال الشافعی یعنی بذلك لا ملامه
 کقولہ تعالی ان الله مولى للذين آمنوا وان الكافرين لا مولى لهم و منه قول عمر لعلى اصيبت مولى كل
 مؤمن اولی کل من امنتهی مال فقرات و بیان جزری و شافعی واضح شد که مراد از اولی در این حدیث و در این آیه
 که موطر و از قول عمر اصيبت لکل مؤمن و من له الحدیث و ولایت اسلام بر اهل آن ثابت میباشد پس بر اهل این حدیث
اشکال در رتبه مولی مفعول است معنی اولی فعل نیامده پس حمل آن بر اولی خلاف موضوع میباشد **جواب**
 انکار مولی بمعنی اولی از جهت قایل از عربیت میباشد در دوا این فصحاء عرب و لغت و قرآن مولی بمعنی اولی فعل
 آمده بزرگوار است که جمله ضمیمه خواهد شد **اقرا لغيرك** در صحاح اللغة از قول بید آورده **فقد كلالا الفرجين** تحسب
 ان مولى الخافه خلفها و امامها فیریدانه اولی موضع **ز فحشش** هم شایسته همین آیه و در ذکر آیات برین
 در شرح دیوان حماسه در آخر شرح شرح الحنفی قبری بسجیل حین اعلیت علیتنا الولا یا و العدا و المباسل
 گفته از جمله معانی مولی اولی باشی میباشد **اقرا لغيرك** بخبر آن آیه فالیوم لا یؤخذ منکم فدیة و من الذین
 کفروا و ابا و یکر النارهی مولا کوزاری گفته که نزد کلبی نیجا مولی بمعنی اولی است هو قول الرباج و الغرام
 و ابی بیدیه غیره اینها از آن لغت نقل کرده **و ما اهلان** لاجمال نقل میکنم سارا تا آنکه از اهل لغت و میرفتنین بطبع فرموده از بزرگی

کہ مولیٰ از تفسیر باولیٰ کرده اند تا جمالت سائل تبو واضح شود و ابو زید سعید بن اوس بن ثابت انصاری لغوی و
 ابو سعید لغوی بصری و نخش مجاشی لغوی و ابو العباس احمد بن محمد بن محمد بن ثعلب لغوی و محمد بن زریابان
 البصری معروف بالمسود و ابرہیم بن محمد الزجاج لغوی و محمد بن القاسم معروف باین الا بنازی لغوی و محمد بن غزیر
 اہستانی و علی بن عیسیٰ الرزائی و ابو نصر اسماعیل بن حماد الفارابی الحوہری اللغوی و امام احمد ابو اسحاق احمد بن محمد
 ابن ابرہیم اشعری نیشاپوری و علی بن احمد الواحیدی و یوسف بن سلیمان بن عیسیٰ شتمری و قاضی حسین بن احمد
 الزوزنی و ابو زکریا شیبانی و حسین بن المسعود الفراء البغوی و جابر بن عبد الرحمن بن عمر المرعشری و ابو الفرج عبد الرحمن
 معروف باین الجوزی و احمد بن الحسن البدر و ابی و نظام الدین حسن بن محمد قمی نیشاپوری و محمد بن طلحہ قرظی
 و شمس الدین یوسف بن قرظی سبط جوزی و قاضی عبد بن عبد البیضا و احمد بن سفیانی معروف باین سہین و محمد بن ابی بکر
 رازی و جلال الدین احمد نخندی و عبد بن عبد بن عمر النسفی و محمد بن سبکی و اقدسی و مقاتل غسانی و عمر بن الحسن
 قرظی و جلال الدین سیوطی و ابن الصباغ علی بن محمد مالکی و جلال الدین محمد بن احمد علی و حسین بن علی الکاظمی و
 ابو السعود بن محمد العماد و سعید بن منقذی روم و احمد بن محمد بن عمر خفاجی و شیخ سلیمان و محمد بن غزالی و فخر الدین رازی نیشاپوری
 محمد بن اسماعیل بن صلاح امیر بانی و سید مؤمن بن حسن و عبد بن اسعد یا نعمی و غیر اینها کہ تعدد و لا یحصل یعد لغات
 و اید تفسیر از اہل سنت اند تفسیر مولیٰ باولیٰ داخل کرده اند سخن جاہل اعتباری التعانی نبی باشد اشکال ہر گاہ
 لفظ مولیٰ بمعانی متعددہ و در لغت آمدہ پس تخصیص مولیٰ بمعنی متصرف یا باولیٰ فی التصریف بلا تخصن باطل می باشد
جواب اول لفظیک بمعانی متعددہ و در لغت مستعمل باشد پس در علم اصول فقہ محققین مقرر کرده اند
 کہ معنی واحد در انما حقیقہ می باشد باقی مجازی و در ہر جا حقیقہ مقدم بر مجازی می باشد پس در لفظ مولیٰ ولی بمعنی حقیقی قریب
 متصرف می باشد لہذا واجب شد حمل مولیٰ و ولی نیز باین معنی حقیقی چنانچہ ولی النکاح بمعنی متولی النکاح و ولی المرأۃ
 زوجہا و ولی الطفل بوی یعنی اولیہ بہ و ولی عہد سلطان بمعنی متصرف امور سلطنت بوسلطان و ولی الدم متولی دم طالب
 دم مقتول و ولی بالامر مالک متصرف قوم امر بالاتفاق می باشد **جواب ثانی** ہر گاہ این لفظ مولیٰ ولی بمعانی کثیرہ
 آمدہ پس تخصیص شامل مجرب ناصر در اینجا نیز بلا تخصن است و الا جواب کہ جو ابنا جواب ثالث بنا بر کثیر معانی
 ابن طلحہ شافعی گفتہ حاصلش آنکہ او سبحانہ علی نفس سول شمرودہ و رسول ہم اور نفس خود قرار دادہ لہذا در احادیث
 من کنت مولیٰ فعلی مولیٰ تقسیم مناسب و طریق میان خود و علی بالسویہ تصریح کردہ پس از معانی آن ہر معنی
 برای رسول ہر جا بنا سببی صحیح و ہنا و شدہ تواند بہمان معنی نسبت علی در اینجا ثابت لازم می باشد زیرا کہ تفسیر

تقسیم آن بلفظ من کننت اولی بر مولا فعلی مولا و ولیه فرمود تو ضیح این مرام آنکه بنی متولی کل امور صحابه و امت بوده علی هم با آنها بجای بنی متولی همه آنها میباشد بنی صحابه باست اولی بالتصرف در همه احوال و علی با آنها بجای است و صحابه است و بنی سید مطاع است و صحابه بود پس علی هم همین مرتبه درت صحابه بود و بنی محب با طاعت مسلمه بوده پس علی هم همین منصب بنی باست صحابه بود و بنی مالک معنی کثیران غلامان و چون پس علی مالک و معنی غلامان و کثیران نیز میباشد چنانچه این تاثیر گفته که هاتمه بن یعلی گفته است مولا یعنی مولا و مالک معنی من بنی خاص است پس بنی صحابه است فرمود من کننت مولا فعلی مولا و لهذا قول الله تعالی ان اولی بن طلحه بکمال تحقیق و تمانت متضمن عموم منازل میان بنی علی علیها السلام میباشد فلقد دره و علیه بزرگوار است با بر تخصیص موبولی و اولی بالتصرف و مالک صحابه است بوجود قراین داخله و خارج خود بخود میباشد قرنیه اولی نزول آیه یا ایها الرسول بلغ ما انزل الیک فی ولایة علی من ربک وان لم تفعل فما بلغت رسالتکم خطاب بن عثمان شد بدین نازل شد پس باین ثابت شد که مراد ابلاغ امر لایة علی است اگر محبة و نصرة علی مراد بود هر چند تاخیر آن خطاب شد بدین بنی بنی قرنیه ثانیه و در اکثر احادیث خاصه عامه آیه بلغ ما انزل الیک فی ولایة علی و امامة علی امیر المؤمنین وارد است لاقول تفسیر در متشور سیوطی دیده شود چه در آن از مفسرین خود متعدد احادیث را باین الفاظ جمع کرده قرنیه ثالثه و آخر ابلاغ حدیث غدیر باتفاق جمهور مفسرین محدثین آیه الیوم اکملت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی آیه نازل شد پس موجب کمال دین تمام نعمت رب العالمین رضوان مالک یوم الدین الیوم عظمی باشد و آن نیست بعد نبوة مگر اخلافة سید المرسلین یعلی در دین باقیه و ناصر محب بودن علی باصوات و امت موجب کمال الدین تمام نعمت و رضوان رب الی ابدال بدین بالضرورة نیباشد زیرا که این محبة و نصرة علی بمرک علی منقطع بالضرورة است بخلاف امامت و خلافة آنحضرت ایراد لهذا بمرک علی منقطع است جواب انتم اولی که چه خلافة علی بنی ابا و با و لا واحد عشر اولی بقا الدنیا و احادیث و احکام آنها چنانچه قرآن و احادیث در دنیا و حبس باقی باقی باقیه میباشد پس ایراد باطل باشد قرنیه رابعه و آنحضرت بین قناعت و کمال تمازت آفتاب بین راه بی تمام غدیر خم که مملو بخار با بود دفعت خود از مرکب فرود آمده کل لشکریان خارا را دور ساخته منبری از پالان شتر تیار نموده ساجدین و الاحقین شکر را جمع نمود و بخدیث رسانید این کمال تمام دلیل قطعی است بر امر اعظم و آن خاص امامت علی است نه محب ناصر بودن او باست قرنیه خامسه خطبه غدیر و به فقره ازان دلیل صریحیت بر امامت اهل بیت چنانچه اکثر متعصبین محدثین از ابراهیم خطبه کردند و هر از آنجا که کتابها را قریب خطب

مناقب این مرد و به ملاحظه قرینه سادسه این حدیث با نواع الفا و اوردن چون الست اولی بگویم از انفس که
 پس با فضل فرمود من کنت مولا فعلی مولا و من کنت ولیه فعلی لیه و من کنت اولی به فعلی ولیه
 و من کنت نبیه فعلی لیه و اولی به فرمود و این معانی قرنی قطعی اند پس قطعی گردید که از فعلی مولا و
 محب ناصر مراد نیست بل اولی بالتصرف مراد است خصوصاً با انضمام حدیث انت خلیفتی فی کل مؤمن من بعدی هم
 این الفاظ بین علی و مولی بخلافه و اماره میباشد و الا بعد مطابق ما قبل میباشد بل لاله بخط عیاد ابا لئه میباشد
 بلی لفظ اللهم و ال من و الا و عا د من عا د ا بعد حدیث اصلاً و ابداً لاله نذار که مراد ازین محبت است چنان
 کلمه عاییه بر اثر غیب است و صحابه تمسک آنها و تربیب آنها از مردم و تحلف آنها از و این اولی عاقلی میداند که ازین
 کلمه و عاییه الکن بلحق بطلب من کنت ولیه میباشد قرینه سابعه بعضی ابلغ این حدیث تصدیق و تسلیم بولیک و
 عمر بنو و گفته علی هذینک یا ابن ابیطالب صحبت مولای و مولی کل مؤمن و مؤمنه تا این حدیث از انحال
 که صبح و شام کردی همانیکه ای علی دوست من هر مومنی بومونه گردیدی چه بغیر این بر مومن محب ناصر هر مومنی و اهل بیت خود
 بعباده طبعیه میباشد و المؤمنون بعضهم اولیاء بعض اخبار و بیان آن میباشد قرینه ثامنیه نزول
 سئل سائل بعد ابی اقع بر عارت فیری بانکار امامت علی بسماع این حدیث غدیر سگر زره فرو داده در آن شک مثل
 و اصل شقرینه ناسعه اگر این امر اتمه متواتر نبود شعراء صحابه تابعین قصائد و باره آن سرسجام میگفتند
 و اصاقر این خارج آنها لایحسی اند چون حدیث ثقلین ان تمسکتو بحمالن تضلوا بعد ابداً و حدیث سفینه
 النقا و حدیث نفس علی منزله انت منی بمنزله هارون من موسی و حدیث انت ولی و دهنبری دو امر و کل
 مؤمن بعدک و حدیث انت منی و انا منک و انت ولی کل مؤمن و مومنه مزین و غیر ذلک اشکال
 پس در این از کجا ثابت شد که علی عیناً با فضل علیه رسول است ما یگویدیم خلیفه چهارم است **جواب اول** قلنا
 شما با جماعت مجبول خلق اند بغیر نفس پس مجبول خلق چگونه تقدم بر خلیفه منصوب خالق کند **جواب ثانی** چگونه
 در ابتدا این حدیث متواتر فرمود است اولی بکم من انفسکم بقرینه صحابه اولی جو او اند پس بقرینه متصل بهمین نفس
 کنت مولا فعلی ولیه فرمود و مشایخ ثلاثه آیا در صحابه است نبویه مخاطب غل بودند یا نبودند اگر بودند
 پس تقدم علی و معاشرت او از کس واضح گردید و اگر صحابه نبودند پس باید که اول بیان آنها من بعد ان
 صحابه ایشان اثبات شود پس داخلین خطاب میشوند و الا فلا اشکالی به نگاه تو این حدیث غدیر ثابت معنی
 مولی و اولی هم در آنجا باشد و صحابه هم گردان وقت تسلیم بیته کرده باشند پس چرا این میثاق عظیم عهد غدیر را

و قه بعض گ نبوی ترک کردند و تخلف صحابه ازین امری جمیع قبطیم و از تکا بهمه نیا با قبح قیام و قه ا قبح مع علم بحال
 می باشد و عقول عقلا درین حیرانند **جواب** این که میثاق از صحابه عجب نیست زیرا که کلمه غیر معصوم بودند و
 وقوع خطا از صحابه مع علمم جایز بل مکرر واقع شده و در نجاری هم از ارتداد صحابه احادیث کثیره در متون
 جا مخصوصاً در مقام کوشش ضبط کرده و در انجمن سلف نصاری و یهود ترک مارون کرده که ساله پستی بوجود بخشود
 و دینی اختیار کردند **جواب ثانی** امام غزالی در کتاب **ترب العالین** در مقاله چهارم در تحقیق امر
 خلافت بعد نقل اختلاف است پس ذکر حدیث غدیر در باره امانت علی فرموده لکن اسفرت الحجة وجهها و اجبت

الجماع علی متن هذا الحدیث فی يوم غدیر خم باتفاق الجمع و هو بقول من كنت مولا فلی مولا فقال عمر
 ابی الخطیب نجیح یا ابا الحسن اصحبت مولای و لی کل مؤمن مؤمنة ثم قال الغزالی هذا تسلیو و هو و تحکیو ثم بعد
 هذا ظنک لواء تحت المریاسة و حمل عمود الخلافة و عقول النبوة و خفقان المواء فی قعقة الترایا و

اشتیاک از دحام الخیول و فتح الامصار سقا هم کاس المومنین علی الخلافة فغادوا بالخلات الا اول فبنوا
 دراء ظهورهم فاشتروا به ثمناً قليلاً لبئس ما يشترون و نقله ایضاً سبط الجوزی فی خواص الامة حال
 معنی روشن شد و هر حجة و برهان بحدیث غدیر و اجماع کرده اند بهر اعلام امت بر حجتی حدیث غدیر مع اتفاق صحابه
 بر آن که پیغمبر در روز غدیر خم فرمود حدیث من كنت مولا فلی مولا و عمر خطاب آنوقت نجیح یا علی انا نیر گفته
 سخن الی پس زین فرمود که این قول عمر صحیح است و آه مهابادی از عمر دلیل بر تسلیم و رضا است بولایت و خلافت علی
 و گردن نهادن او حکم خدا و رسول او و بعد از انقیاد و تسلیم و رضا و حکیم قالب شد بر صحابه بود و خوشامش
 نفسانی از حجت دوست داشتن آنها ریاست و اماره خلق و ملک و حکمرانی بر آنها و از برای بردن ستون
 خلافت نبوة و برپای شدن پرچمهای علمهای لشکری و پیچیده شدن با و در میان آنها و مضطرب شدن آن
 پرچمها نشانها فوجی بحال حرکت و رفتار آنها با علمها و نشانها از پیش و پس و برای شبک نظر آمدن بیت دست
 پایهای آنها در حال رفتار آنها بهتادن بردن قدمهای مردان و سپاهان فوجی و لشکری و فتح کردن
 امصار و قری و بلاد و برای دوستی این امور جماعه صحابه را جام هوامی نفس شراب مستی داد و خوردند پس
 همه ایشان را برداشت و برضات خدا و رسول و لهذا از علی اخذ خلافت و ترک علی کردند و برگشتند بسو
 خلات سابق یعنی بسوسه عالی که قبل از اسلام داشتند و عهد و میثاق روز غدیر را شکسته پس پشت خود
 انداختند و خریدند بجز آن عهد و میثاق بتیه شدید چیزی اندک بی اعتبار را پس نهایت زشت و بد است

آنچه صحابه فرمودند اقول همین جور از امام سینان که چون آفتاب نصف النهار باشد کافی است
 تنبیه هر چند بحث طول کشید ظلمات موعود شد لکن از ازاله شبهات ریکه و اتمام حجت چاره نبود
قال انسائی ذکر قول ابی بنی صلی الله و آله و سلم علی ولی کل
مؤمن من بعدی ترجمه امام نسائی فرمود اینها ذکر حدیث پیغمبر است که علی متصرف
 هر مرد مؤمن بعد است تشریح همین قسم حدیث نص علی موسوم و مشهور بحدیث ولایة
علی در تکلیف محدثین است چنانچه آیه ولایة آیه انما ولیکم الله الی و هم را کعون موسوم بآن
 است پس بقرآن و حدیث ولایت علی ثابت میباشد **حدیث** حدیثنا احمد بن شعیب قال اخبرنا

قتیبه بن سعید قال حدیثنا جعفر بن عیسی بن سلیمان عن زید بن عن مطرف بن عبد الله عن عمران بن حصین

قال بعث رسول الله جیشا و استعمل علیهم علی بن ابیطالب فغضبوا السریة فاصحابا ریه فانکروا علیه

و تعاقبوا ریه من اصحاب رسول الله فقالوا اذ القینا رسول الله فاشکوا علیه کان المسلمون اذا رجعوا من

سفر یخرجون ابرسوا علیه ثم انصرفوا الی حاکم فلما قدمت السریة فسلوا علی بنی فقام احد

الاصحابه فقال یا رسول الله المر تران علی بن ابیطالب صنع کذا و کذا فاعرض عنه رسول الله ثم قام الثالث فقال

مثل ذلك ثم قام الثالث فقال مثل مقالته ثم قام الرابع فقال مثل ما قالوا فاقبل الیهم رسول الله و الغضب

یعرف فی وجهه فقال ما تریدون من علی بن علیا منی و انا منه و هو ولی کل مؤمن **ترجمه**

امام نسائی باسناد خود روایت کرده از عمران بن حصین که حضرت رسول فرستاد یک قطعه شکر را بجهاد و علی ابران

شکر سردار و امیر گردانید پس علی با شکر رفت پس از قتل و شکست کفار مال آل و خیال آن کفار را علی امیر نزدی

گرفت و در میان آنها یک جاریه نماند شکیل و حیره و صبیح بود او را خود علی برای خود گرفت همه شکران علی

برای انتخاب از جاریه انکار کردند و چهار صحابی درین خود عهد بستند که وقتیکه ملاقات پیغمبر کنیم پس

ما هر چهار شکره علی از آن خود جاریه منی کنیم و عاده مسلمانان مقرر بود که وقتیکه آنها از جنگی یا از سفری میگردیدند

و بدین می آمدند پس اول نزد پیغمبر آمده سلام میکردند و عرض احوال میکردند و بعد آن سخنان خود میفرمودند

و آن شکر هر گاه بدین برگشت پس سلام بر پیغمبر همه کرده یکی از چهار صحابه برخواست عرض کرد ای پیغمبر آیا نمی

که علی در جنگ چنین چنان کرد پس پیغمبر اعراض از او کرد یعنی رو خود را از او برگردانید بطرف دیگر پس ثانی چهارم

برخاسته مثل اول بنا بر قیل و قال کرد پس پیغمبر از او هم اعراض کرد پس سوم چهارگانه هماده مثل دوم و اول گفت پس

برخاسته مثل اول بنا بر قیل و قال کرد پس پیغمبر از او هم اعراض کرد پس سوم چهارگانه هماده مثل دوم و اول گفت پس

پیغمبر از بیم روگردانی پس چهارم چهارگانه مثلث ذکر کرد پس پیغمبر رو آورده بسوا تا و حال آنکه غضب او شناخته میشد در رو پیغمبر پس پیغمبر مخاطب بانها خصوصاً و بکل صحابه عموماً فرمود ای مردم شما چهار اوده دارید از علی تحقیق علی از من است یعنی پاره نست من از علی ام و علی مالک متصرف هر مومن است بعد از فوت من تنبیه این حدیث نیز احمد و ترمذی و حافظ ابو نعیم و غیر هم هر کس با سائید خود با تفاوتی متن الفاظ روایت کردند الا در آخرین حدیث ما تریدون من علی مثلثا زیاده است و شرح نقل این حدیث می آید انشاء الله تعالی

تشریح مقام مقتضی چند امر است اول بدانکه در قرآن آیه انما ولیکم الله ورسوله والذین امنوا بآیه ولایت اهل بیت در سنت رسول الله مجدیث ولایت همین حدیث موسوم و مشهور میباشد و در حدیث نبوی متفق علیه است مرویت قال قد کثر علی الذنابون فماری و کفر غلام

کتاب الله فماری و اهل فخذوه و اعلموه و ما خالف کتاب الله فاترکوه و اضربوه الحدیث یعنی پیغمبر فرمود که بمن کثیر گردیدند کذابان و معتریان پس آنچه از من بشمار و آیه کرده شود آنرا عارض کتاب الله سازید پس آنچه مطابق کتاب الله باشد آن حجت بر شماست آنرا بگیرید و آنچه با عمل بان کنید و آنچه مخالف و غیر موافق کتاب الله باشد آن موضوع و اقتضای است پس آنرا ترک کنید و بزرگوارید یوازی تنبیه چونکه در امام و خلیفه خدا باید که نفس خود را بر او باشد پس امامی نفس با قیامت خود از قرآن را تا عادت متفق علیه است روایت میکنند بخلاف اینها طایفه اهل سنت نفس خلاف را نمیدانند بلکه خلیفه آنها محمول آدمی باید باشد لهذا اینها قرآن حدیث نفوس را و اول ترک میکنند ثانی ولی در لغت عربی خاص معنی قریب متصرف میباشد و در احتمال اطلاق آن بکثیره میشود چنانچه در هر کتابی این اثر گفته که از اسم الهی لفظ ولی میباشد و آن معنی متولی یعنی متصرف کل امور عالم و خلائق قائم بان میباشد و ولی معنی مالک جمیع شایا متصرف در همه آنها میباشد و بعد آن گفته که مکرر ذکر لفظ مورد حدیث آند و آن است واضح و اطلاق بر جماعت کثیره میشود بخلاف آن ب و مالک و سید و شرم و ناصر و محب و تابع و جار و ابن العم و طایف و عتید و و اما در مورد و متفق و شرم علیه فیضا کل واحد الی ما يقتضیه الحدیث العارده و قاعده کلیه بعد کردن مقرر کرده که هر کس ازین اسماء فریبده احتمال میشود بحسب مناقصه او آنچه مقتضی باشد حدیث وارد در آن و بعد این فرمود و کل من ولی امرنا او قاریه فهو ولیه و ولیه بکسر کس متصرف و متولی امری یا قائم با قیامت آن شایا و مورد ولی او میباشد و بعد آن گفت که گاهی مختلف میشوند مصادیق این اسماء الولاية بالفتح و زینب نصره و متفق میشود والولاية بالکسر فی الامارة

والولاة عن النبی و الموالاة من الی القوم و منه الحدیث من كنت مولاة فعلی مولاة

و یجمل علی کثیر الاسماء المذكورة ثم قال قال لشافعی یعنی بذلك و لا الا سلام کقولنا

یا الله مولی للذین آمنوا و ان الکافرین لا مولی لهم و منه قول عمر لعلی صحت لک موکل مومن ای

ولی کل مومن و منه الحدیث ایما مرة نکحت بغير اذن مولاها فکما حکما باطل و فی رد ایه بغير

دلیلتها بغير متوالی امرها و و لایة بکسر اول ستمال ریاسته و و لاء و عرق میشود و موالاة من

القوم یعنی آنکس که مالک حاکم متصرف در قوم آنها و والی میباشد و از همین جا همین معنی متصرف امور در پیش

من كنت مولاة فعلی مولاة است و شافعی معنی این حدیث را برای همین بولایة و سلطنت اسلام گرفته چون

که تحقیق خدا سلطان مومنین مالک آنهاست و تحقیق مرگفار را احدی مالک سلطان نمیشاید و از همین جا

همین معنی حدیث عمر در مبارکبادی علی و زخم غدیر است که ای علی صبح کردی بجاییکه مولی کل مومنین گردیدی یعنی

مالک و والی و متصرف در همه امور کل مومنین شدی و از همین جا است حدیث نکاح که بزرگتر نکاح خود بغير اذن خود

و ولی خود ببدیع یعنی بغير اجازت بغير اذن متولی و متصرف خود کند نکاحش باطل محض است تقبیله هرگاه این امر

شد پس شریعتی بزرگ تکلیف است و امارة و وصایة و نیابة و خلافة و ولایة همه اینها متحد المعنی از چهار ریاسته عامه الهی

در کافه امور دینی و دنیوی برای شخصی انسانی میباشد اگر با واسطه بشر است پس او رسول نبی زبان است و اگر بواسطه

بشر معصوم باشد پس او امام مقتدای خلق و ولی و والی و امیر و خلیفه رسول میباشد پس این نامهای مستوک

ریاسته است ثالث تعریفات خلافة و ولایة بحسب تباین مذاهب اسلامیین مختلف نیز میباشد اما نزد

امامیه ان الولاة و الامارة و الخلافة ریاسته عامته فی كافة امور الناس دینا و دنیا و انما

انسانی یعنی نیابة عن النبی کما ان النبوة ریاسته عامته بالاصالة نیابة عن الله تعالی بالتمثل و انما

الریاسته العامة المطلقة بالذات خامته و معانیه یعنی تحقیق امارة و ولایة و خلافة و ریاسته عامه الهیه در کافه

امور دینی و دنیوی برای شخصی انسانی یعنی نیابة از نبی میباشد چنانچه نبوة ریاسته عامه باصالة نیابة از خدا

بعضی فعلی ان بجاز و قولی باشد چون و ما عهدنا بالاحد لکن رسول الله و خاتم النبیین اقرار امام حجتی

ولایة ائمة لیکونه و رسول و الذین آمنوا الخ و این حدیث علی منی انا منه و علی ولی کل مومن مومنة

تجد و حدیث باطل است خلیفه فی کل مومن من بعدک و اما ریاسته عامه بطلقة بذاتها عامه ریاسته و اما

در غیر امامیه پس از امام رازی این است: بعضی افعال معاصرین از بعضی کتب کلامیه او

نقل کرده نیت الخلافة ولاية عامة من جهة القول على سبيل لنيابة يعني خلافة ولايه عامه است بصوره نفس قول بر
سبيل نيابة يعني انت خليفة وولي من بعدك ايضا وي گفته الخليفة من يخلف غيره ونيابة منابه
لقد بيرا موره واناذا مقصوده واقاصدا حكما يعني خليفة كس است كه عقب خلف خود مقرر سازد غير خود را بر
تدبير امور خود و ايجرائي مقصود واقاصدا احكام خود نزد حكمه متكلمين سني وهي رياسته عامه في
اموالدين والدنيا خلافة عن النبي كما نقله في المقاصد والموافق وشرحها وغيره من روايات خلافة نبويه
زيرا كه بر خلفا اينها نصي بالاتفاق نيت لهذا بين طويزا كردند كه خلافت اينها از علم ازي برآمد و حاجت تفصيل زياده
باين نيت رابع ثبوت خلافة خليفه پيغمبر آيا منحصر و محتاج بنصب علي و نصب و مينا است يا بغير
هر كه بجايي نيمر بنشيند و بعد از مردم رضاي بعضي كرام و بعضي طوعا ميشوند پس و خليفه نبوي ميشود و اين است و قول
و از ثنائيهما نوب غير اماميه است اولهما نوب بشيوا اماميه است پس يا عقلي است يا سمي اول
نوب اماميه ثاني نوب غير اماميه و احصهما عقلا و سما معا عقلا نوبه باشد خاصه مني آنا كه خلافة موعود است
نميشود و بنايد مگر بنصب علي پس آنا دلایل عقليه نقليه بر اين مطلب دونه را دليل قاطع ثبوت و ضبط دارند و مگر بنمايد
از كتاب النصوص مدوق و كتاب الفين علامه علي آن دونه را دليل الملاحظ نمايد و ما مختصر چنه
دليل اينجا اكتفا كنيم اول خلافة بالضرورة منصب پيغمبر است و اين منصب بغير الهي فعلا و قولا ثابت نميشود اما
نقص فعلي پس و ايجاد قاطع است برست است بغير آن نبوة بطور قطع ثابت نميشود اما نص قولي
پس و بيان تطهيرت صريح در انتصاب و اقرار نبي خاص اظهار اجماز اول و بعد آن ما نحن فيه چون آيه
وما عهدنا با احد من رجا لك و لكن سولا الله و خاتم النبيين نص علي باشد اقرار امامه چون
ولاية علي انما وليكم الله و رسوله و الذين امنوا الخ از جمله قرآن است و ان جمله حديث اين حديث ولايه
ورقم حديث مرويه في خطب زرم و ابن منازلي قال صلعم اعلى انه لا ينبغي ان يذهب الا وانت خليفة وانت او
بالمؤمنين من بعدك و مرويه امام نسائي و حديث ۲۳ قال انت خليفة في كل مؤمن من بعدك و مرويه في
و يلبي از سلمان قاري روايه كرده قال خلقنا انا و علي من نور واحد قبل ان يخلق الله تعالى آدم با برع و شرف
عام فلما خلق الله تعالى آدم مركب ذلك النور في صلبه فلما نزل في شي واحد خلقا في صلب عبد
ففي النبوة و في علي الخلافة حال انك من علي زيك نور آفرينه شديم قبل از سجاده آدم چهارده نهار رسال پس وقت
تخليق آدم مركب ساخت آن نور را در صلب آدم پس بلا زوال شي واحد بود و هم تا آنكه رسيد به صلب المطلب پس

و محسوس آن نور الرئیس منقہ و ود علی خلافت مقرر کرد و تبلیغہ ازین ثابت شد کہ قبل سجاد بنی و علی محمد شرف نبوتہ
 ود علی با ماتہ بودند مثال یہا تخصی نہ تاقی باتفاق گل مہ کمانا و محمد عیسی مسیح کی را نبیا از دنیا زلفت مگر آنکہ صبی
 خلیفہ وجانشین ہست خود مقرر کرد پس این بنی آخر الزمان کہ تا قیامت بعد او پیغمبری نمی آید چگونہ از دنیا بر آید و خلیفہ ہین
 و علیم معصوم و مطہر مانظ کتاب اللہ است و ہست مقرر بخند و غلام سنن متفقہ کل انبیا و سنت خدا بخند و **قرآن** ما تجد
 لسنة اللہ تبدیلا صریح ناطق بر بدل نکردین سنت خدا می باشد ماشا و کلا کہ تبدلا نبیا تبدیل سنتہ اللہ ساید
 ثالث بالاتفاق نبوتہ و خلافتہ از لطف تعویب وجود آن فواید آن زوال مفسد آن نیز معلوم العقلاء و العلماء می باشد و
 ترک لطف ممکن مترب مع ابقا تکالیف الشرعیۃ الی القیامہ مع حاجتہم لیس فی کل وقت چگونہ بر خالق کریم جایز باشد معاذ اللہ
 حدیث متفق علیہ مشہور ہست درین باب کہ ما خلقت الارض ولا یخلون من تحتہ اللہ اما کان ہر امشہ و لولم یکن
 مستورا پس واجب شد وجود خلیفہ اندنی الارض الی الابد و اشکال سنا پس بن لفظ ولی معنی متولی و ولی
 بالتصرف بودن در دنیا چگونہ ثابت میشود **حق** ابرارین داخلہ و خارجہ چنانچہ برای ہین نیزہ جوڑو شامعی و بی
 دیگر از اعلام اسلام قائل علی بولار اسلام شد نہ اما قراین خارجہ اقداند و قرینہ داخلہ اینجا ذکر میکنیم کہ درین
 حدیث لایہ کہ چہار صحابی وقتیکہ تصرف علی در بارہ نزد بنی ذکر کردند روی بنی بندگرا ہنا نفس نفس نایہ متغیر شد کہ پیغمبر
 کمال غیظہ مخاطب بشکر اسلام ہما و شبانکیان خصوصاً سائبہ با ہا تویدن فرعون یعنی شکایت علی ہرا و شمار علی صیت
 و مادہ تکلمین ہست کہ گاہ در مقام کمال تمام میل مقدم ہتقصود ذکر کتہ تا ثابت ہم کہ ز خاطر مخاطب لول مقصود نہایتہ
 در عظیم شود لهذا فعلی مفعول انا منہ و سبیل تمام و تسویہ درین خود و علی عموما اثبات سزودینی مرئی علی بکی در یک منزلہ
 متدہ میباشیم پس ازین مدلول مقصود خود ذکر فرمود علی بی کل مؤمن من بعد علی منولی مالک متصرف کل المؤمنین
 مؤمنین ہست پس بن اقوی قرینہ قاطعہ بل نفس صریحت کہ این بی اینجا بمعنی مالک متصرف امور می باشد لهذا اعتراض
 شکایتہ آنها منفع و منقطع گردید اشکال سنا پس بن از کجا درین حدیث ثابت شد کہ علی خلیفہ با فصل ہست ما ہمگیو نیم
 کہ علی خلیفہ ہست لکن بدرجہ چہارم جواب قطع نظر از ادلہ خارجہ از طہارۃ و قرابتہ او با پیغمبر علی بی کل مؤمن من بعد
 نفس می باشد چنانچہ بن بعدی خالی از دو حال نیست یا بیانی یا ابتدائی ہست اگر بیانی ہست پس مراد نیست کہ بعد
 مرگ من علی مالک ہر مؤمنین و این مقتضی اتصال ہست کہ متصل بعد من علی خلیفہ شہادت و اگر بن ابوالی است پس
 در آنوقت ابتدا مرگ و غیاب من علی ولی امور شہادت علی التقدیر بن ولایتہ علی بلا فصل در ہین حدیث ثابت ہست
 اشکال اگر اینجہ سزا زید البتہ مشہور در اعلام ہست میبود و ہر گاہ مشہور نیست پس از اخبار اعاذ غیر مشہورہ غیر حجہ در اصول

دین میباشد جواب ما ذکر تو اثر و شمه این مجرور قدما و متوسطین و متاخرانیکه و اعلام محمدین اهل سنت بجمال اختصار چون
 مشتق بل چه نمونه از انبار مکتبیم منهدم امام صاحب کتاب بنده احمد بن محمد بن شیب نانی سنه ۳۰۳ و سلیمان بن داؤد
 طیبی از ابن عباس سنه ۳ و ابوبکر عبدالله بن محمد بن ابی شیبه العیسی الکوئی سنه ۲۲۹ و امام احمد بن حنبل الثیبانی سنه ۲۴۱
 و ابویوسف محمد بن یحیی الترمذی سنه ۲۴۹ و ابویعلی احمد بن علی الموصلی سنه ۳ و ابوجعفر محمد بن حریری الطبری سنه ۳
 و غنیم بن سلیمان طرابلسی سنه ۳۲۲ و حسن بن سیمان النسوی یا نوزی سنه ۳ و ابوحاتم محمد بن حبان بیارمودة البستی
 سنه ۲۵۳ و سلیمان بن احمد بن ایوب الطبرانی سنه ۳ و محمد بن عبد الله بن محمد الحاکم النیشاپوری معروف باین البیج سنه ۳۰۵
 و احمد بن موسی بن مردویه الاصفهانی سنه ۳ و ابونعیم احمد بن عبد الله بن احمد بن اسحاق بن موسی صغفانی سنه ۴۱۶ و
 ابوالقاسم حسین بن محمد مشهور بر اغیب صغفانی سنه ۴۱۵ و ابوبکر احمد بن علی بن ثابت البغدادی معروف بخطیب سنه ۴۶۳
 و ابوعمر یوسف بن عبدالله معروف باین السیر نمزی قرطبی سنه ۴۶۳ و مسعود بن ناصر التجانی سنه ۴۷۰ و ابوالحسن علی
 بن محمد الطیب الجلابی معروف باین منازلی سنه ۴۸۳ و ابوشجاع شیرویه بن شهر دار بن شیرویه بن قنار خرد طبری
 بهدانی سنه ۴۹۰ و محمد بن علی بن ابراهیم النظری سنه ۴۹۰ و ابومنصور شهر دار بن شیرویه بن شهر دار بن شهرویه و علی بن
 و ابوالموید موفق بن احمد معروف باخطب خوارزم سنه ۵۶۸ و ابوالقاسم علی بن الحسن بن سید الله المشتقی شافعی
 سنه ۵۷۰ و عابد بن محمود بن محمد حسین الصالحانی سنه ۵۸۱ و ابوالسعاد اتبارک بن معروف باین اثیر حسندی
 سنه ۶۰۶ و عبدالکریم بن محمد القزینی رافعی سنه ۶۲۲ و عزالدین ابوالحسن علی بن محمد معروف باین اثیر جزری
 سنه ۶۳۰ و ابوالریح سلیمان بن سون بن سالم کلامی معروف باین سبع سنه ۶۳۰ و ضیاء الدین ابوعبد الله سنه ۶۳۰
 و محمد بن عبدالواحد مقدسی سعدی سنه ۶۳۰ و ابوسالم محمد بن طلحه قرشی نصیبی الوزیری سنه ۶۵۲ و ابوعبد الله محمد بن یوسف
 الکنجی شافعی سنه ۶۸۰ و محب الدین احمد بن عبدالله بن محمد الطبری شافعی علی سنه ۶۹۶ و ابراهیم بن محمد الحموی سنه ۷۰۰
 و شمس الدین ابوعبد الله محمد بن احمد الدیلمی سنه ۷۰۰ و محمد بن یوسف الترمذی سنه ۷۰۰ و محمد بن مسعود الکاتبی سنه ۷۰۰
 و سید علی بن شهاب الدین بهدانی شافعی سنه ۷۰۰ و سید شهاب الدین احمد صاحب توضیح الدلائل سنه ۷۰۰ و شهاب الدین احمد
 بن علی معروف باین مجر مستقلانی سنه ۷۰۰ و حسین بن سعید الدین زردی ربندی سنه ۷۰۰ و جمال الدین عبدالرحمن بن
 ابی بکر سید علی سنه ۷۰۰ و شهاب الدین احمد بن محمد القسطلانی سنه ۷۰۰ و عبدالواحد بن محمد رفیع الدین احمد بخاری
 سنه ۷۲۳ و محمد بن یوسف الشافعی سنه ۷۰۰ و شهاب الدین احمد بن محمد بن علی بن جبرائیل سنه ۷۰۰ و علی بن حاتم الدین
 بن عبدالملک قادری معروف بتبقی سنه ۷۰۰ و میرزا محمد بن عبدالباقی سنه ۷۰۰ و ابراهیم بن

عبدالمعینی شافعی ۹۹۹ و احمد بن محمد بن احمد کمانی شافعی ۱۰۰۰ و جمال الدین عطاء الدین فضل الله شیرازی ۱۰۰۰ و
 علی بن سلطان محمد هروی معروف بقاری ۱۰۰۰ و عبد الرؤف بن تاج الدین همدانی کوی ۱۰۰۰ و سید محمود بن محمد
 بن علی الشیخانی قاضی ۱۰۰۰ و احمد بن محمد باکثیر ۱۰۰۰ و میرزا محمد بن معتمد خان بختانی ۱۰۰۰ و محمد
 صدر عالم ۱۰۰۰ و ولی الله احمد بن عبد الرحیم هندی ۱۰۰۰ و محمد بن اسماعیل بن صلاح الدین امیر بانی صنایع ۱۰۰۰
 و محمد بن علی ابن الشیبانی ۱۰۰۰ و احمد بن عبدالقادر العجلی ۱۰۰۰ و ثناء الله بانی تپی ۱۰۰۰ و مولود بن محمد بن
 ابن ملا احمد عبدالحق بن طاسعید بن قطب الدین سہالی ۱۰۰۰ و مولوی محمد سالم بن محمد سلام الدین فخر الدین بن محمد
 ابن نور الدین نور الحق بن عبدالحق دہلوی و مولوی ولی الدین حبیب بن محمد بن ملا احمد عبدالحق بن طاسعید
 بن قطب الدین کهنوی تنیدہ چونکہ این سال گنجائش زیاد بر این درج کردن مشاہیر و جمہیر اعلام حضرات
 سینان ندارد و گر نہ یک مجلد ضخیم خواهد شد پس بہین قدر کافی است کہ از شهرت حدیث لایت است
قال لیسائی ذکر قول لبتی صلوات الله عليه والله اعلم وليکم

مرتضی من بعدی ترجمہ امام نسائی فرمود اینجایان میشود حدیث نبوی

کہ علی مالک شہادت صحابہ و امت پسندند یدہ خدا بہدین میباشد **حدیث** حدیثنا احمد بن شعیب

قال اخبرنا واصل بن عبد الله الكوفي عن ابي فضيل عن ابي بصير عن عبد الله بن يزيد عن ابيه قال بعثنا

رسول الله صلعم الى اليمن مع خالد بن الوليد وبعث عليا على جيش اخر وقال ان التقية افضل كرم الله

على الناس ان تفرقة فكل واحد منكم على حدة فلقينا بيني وبين من اهل اليمن ظهر المسلمون المشركين فقاتلنا

المقاتلة وسبنا الدرية فاصطفى على جارية لنفسه من السبي فكتب بذلك خالد بن الوليد الى النبي و امر

ان اتال منه قال فدعت الكتاب اليه و نلت من علي فتعير و جهر و جهر النبي فقلت هذا مكان العائذ بعطفه

مع رجل و الزمتني بطاعته فبلغت ما ارسلت به فقال رسول الله لي لا تفقن يا يزيد لان علي فان عليا

وانا منه وهو وليك و بعدی ترجمہ بیدہ از پدر خود روایت کرده کہ حضرت رسول فرستاد ما را با جمعی از لشکر بسوا

یمن تحت خالد بن ولید و فرستاد علی را با لشکری دیگر و پیغمبر فرمود ہر گاہ شہاد و لشکر ہم شد یدت قتال و جنگ پس

علی گرامی و ہد فداوات علی را سردار و والی ہر دو لشکر باشد و قتیکہ از یکدیگر جدا شد پس ہر یکے از شما علی باشد

پس علی شدیم ما بنی بیدہ از اہل یمن و ما لبثہ ہمہ مسلمان بہتر کان بہن قتال کردیم و در تیانما را ایسوی ہم پس علی برگزیدہ جابجا

را برای ہفت روز و از اہل سب پس قالہ ولید کاغذی متضمن شکایت علی پیغمبر نوشتہ مرا امر کرد کہ آن کاغذ را برسانم

بنی پس بریدہ گفت کہ من سائیم آنرا بنی شکایت علی ہم کردم از جانب خا لدی بعض شین رومی پیغمبر متغیر شد پس
 گفتیم این جاپناه پناہ آزند گانت فرستادی مرا بامردی والزام کردی مرا طاقدا پس رسانیدم آنچه بان
 من فرستادہ شدہ بودم پس پیغمبر فرمود مرا ای بریدہ در علی افتادی و شکایت علی کن و تحقیق علی زنت من از
 علی و علی شکر و مالک ہم شہادت بعد من تشریح مقام مقتضی چند امرت اول برانکہ این حدیث بریدہ را ہم ہنجا علی
 بالابت کردہ اندھنہم زندی طیار فی امام احمد و بیہقی و راغب صفہانی و حافظ ابو نعیم و شیروانی ابن مردویہ و ابن
 جہان و علی متقی و قاری و سیوطی غیر ہم بسیار اندکہ از روایت کردہ اند و در انہم خطاب دھو و لیکو بعد ہنجا فرود
 و مراد این ہم والی مالک صحابہ خصوصاً و بامت عموما و در غیاب پیغمبر است چہ زندہ باشد بنی چہ مردہ بل بعد مردن
 بنی یا ولی اولی تبصرن صحابہ است می باشد زیرا کہ در زندگی بنی بجاتہ غیاب بنی تصرف جاریہ کردہ بود و شکایت ہم
 ہمین بود و پیغمبر در جواب آنہا فرمود شکایت علی نباید کرد چہ او من کی ام و او مالک والی شہادت بعد من یعنی در غیاب
 من خرج از غیاب بعد سافہ باشد خواہ برگ آنحضرت در ہر حال علی مالک شہادت لہذا بریدہ زبان ہنجا روایات کہ شود
 ثانی ہمیں از ایہ حدیث لایہ زیادہ نقل کردہ اند ہنجا خطب خواہم از ہم از عبد الرحمن بن سنان
 شایخ خود روایت کردہ قال لعلی ناسل من سلاک و حرب من حاربک و انت امرت بالوفاق و انت تبین لہم

ما اشتبه علیہم بعد و انت امام کل مومن و مؤمنہ بعد و ولی کل مومن و مؤمنہ بعد یعنی ای علی من در صلح
 آنکس ام کہ با تو در صلح باشد و در جنگ آنکس ام کہ با تو در جنگ باشد و تو دستگیرترین و محکم و تو بیان میکنی بصحابہ است
 آنچه بر آنہا مشتبہ شود بعد من و تو امام مقتدای ہر مرد مومن ہر زن مؤمنہ هستی و تو اولی تبصرنی در ہر مومن
 وزن مؤمنہ سید علی ہدی از ابن عمر روایت کردہ فقال یا ایہا الناس ہذا ولیکم بعد
 فی الدنیا و الآخرۃ فاحفظوہ یعنی علیا یعنی پیغمبر فرمود ای مردم این مالک صحابہ است بعد من دینا
 و آخرۃ پس حفظ کنید او را یعنی علی را در استیجاب عبد اللہ روایت کردہ کہ بریدہ ہر گاہ شکایت علی
 کرد پس پیغمبر غنباک گردیدہ فرمود ما بال قوم نیقصون علیا من بغض علیا فقد بغضنہ و من قارق علیا کفر
 فقد قارقتی ان علیا منی و انا منہ خلق من طینتی و خلقت من طینۃ ابراہیم و انا افضل من ابراہیم ذریہ
 بعضہا من بعض و اللہ سمیع علیم ثم قال یا بریدہ اما علمت ان لعلی اکثر من الجاریرۃ التي اخذوا نہ و لیکو بعد
 چہ تو ما را کہ تقیص علی میکنند بغض علی بغض نست و مفارقتہ علی مفارقتہ نست چہ علی از من و من از علی
 ام و او مخلوق طینت من و من از طینت ابراہیم و من افضل از ابراہیم ام از زیتی ہستیم بعضی از بعض خدا

شنوا و اتاهت و فرمود ای بیهیا یا تو نبی نیستی که برای علی اکثر از چهار پادشاه خود در سن است و او مالک متصرف است
 بعد من در **یا ضال النضر** که باینطور آورده قال یا ایها الناس ان الله اولی بکم فاستمعوا له و اطيعوا و اجره
 ابن التمان فی الموافقة در بیابیع الموده که شیخ سلیمان قندوزی از شیخ ابراهیم حموی شامی با ساند
 مشایخ خود آورده که بعد از حدیث غدیر سلمان فارسی بر پشته او عرض کرد یا رسول الله ماذا وکلا و علی
 ذکره لان فقال النبوی وکلا فی من کننت اولی به من نفسه فعلی وکلا به من نفسه فنزلت آیه الیوم اکملت
 لکم دینکم الذی قال الله اکبر یا کمال الدین و انعام النعمة و مرهون لرب بر مسالمتی و کلا به علی بعد یعنی
 ای نبی چه مراد است از وکلا علی که الان ذکر کردی پس پیغمبر فرمود و لا را و چون در دست هر کس که من حق و
 اولی بتصرف ام از جان و پس علی حق و اولی با دست از جان او بخود او پس آیه الیوم اکملت لکم الذی نازل
 شد پس پیغمبر تکبیر خواند بر کمال دین اسلام و اتمام نعمت رضوان ب بنو خود و ولایت و الهامه علی بعد خود
 فقال و ایها رسول الله هذه الآیات فی علی خاصة قال بی فیه و فی اصحابی الی یوم القيمة قال سلمان بنهم لنا
 قال علی بنی و ارفی و وصیتی و ولی کل مؤمن بعدکم ثم ابی الحسن الحسنین ثم التسعة من ولد الحسن بن المرقان
 معهم مع القرآن لایفارقونه و لا یفارقهم حتی یردوا علی الخوض پس صحابه عرض کردند که این آیات خاصه در علی است پیغمبر
 فرمود خاص علی و اصحاب من باقیه اند و سلمان عرض کرد که بیان کن نامهای آنها را پیغمبر فرمود او آنها علی
 برادرش و دارثم و هم و متولی هر مؤمن بعد من پس او پس حسن پس او پس حسین پس اولاد از حسین اند قرآن
 بایشان و ایشان با قرآن اند فراقه نمیکند آنها قرآن او نه قرآن آنها را آیه الثالث متفق جمیع مفسرین محمد بن
 است که وقت نزول آیه و اندر عشیرتک الا و بین پیغمبر سه مرتبه جمع کرد بنی هاشم و منادید قریش را هر بار فرمود که بنو
 میبوش شدم عام بسوی کافه خلق خاص شما من بیایم علی ان یکون انجی مساجی و لیکم بعد بر آنکه که هم کس
 بیعت کند و دست بجه پیش کند از شما بر اینکه باشد او برادر من صاحب من و والی شما بعد من پس علی هر سه گفت
 یا نبی الله من بیعتت بینه پس پیغمبر ابلی فرمود انت ولی الدنیا و الاخرة و خلیفک علی من بعدک یعنی
 ای علی تو متولی امور من در دنیا و آخرت و تو خلیفه منی بر امت من بعد از من رابع قال النبوی لعلی لاینبغ
 ان تذهب الا و انت خلیفک و انت ولی کل مؤمن و مؤمنة من بعدک یعنی پیغمبر ابلی فرمود سزاوار نیست که
 بروم مگر آنکه تو خلیفه منی و تو آنکه هر مرد و زن مؤمنی با بتداریغاب شو من و این را جمعی روایت کردند منهم امام احمد و
 بیعتی و حافظ البیهم و مردویه و خوارزم و غیر هم جماعتی کثیر از مفسرین محمد بن تمذیب از هم محل احادیث در

مسئله اول سنت یاده از شمار و هم اینها بین منسرتیه انما ولیکم الله و حدیث غدیر می باشد و شبهه مخالفت در
 مکه با ولی امیر و عهد بودن علی باین اخبار واضح میشود که مراد از ولی و مکه اولی حق بشما علی می باشد همین ولایت و امامت و
 خلافت است و گنجائش تا اولین ناصر محراب اصلا نیست سوال اگر این آیه و لیکم الله و حدیث غدیر و حدیث ولایت در اماره
 و خلافت علی میبود البته علی بطور الزام که ام وقتی مانند دیگر فضائل ضرر و بوجه پیش میگرد و بجای این آیه بوجه خود پیش
 نکرد جواب این اشکال امام مازی است عجب است از که چنین پیش بکند و خصم گفته میتواند که یا مسائیل امام
 خود ندیدی و اگر دیدی پس تعصب تجامل میکنی و ندیدن تو دلیل بر عدم این نبی باشد چه عدم دلیل دلیل بر عدم نبی باشد
جواب این از منظر نظری خصائص علویه اخطب این معانی و غیر هم در حج علی که او در شوری پیش کرده هل فکر

احد انزل الله فیها آیه انما ولیکم الله و رسول الله و الدین امنوا غیره سوال سئلنا لکن این دلالت میکند که علی
 باصل است ما هم خلیفه چهارم میدیم **جواب اول** سابق گذشت **جواب ثانی** آیه تقیون الصلوة و یؤتوا الزکوة
 و هم را کون صفت خاص است و این صفت خاص اتفاق همود ریج یکی غیر علی ثابت نیست و امامت نزول هم
 صریح خاص علی اندر این صفت خاص دل قطع است که غیر علی باطل بعد نبی هیچ کس الی خلیفه بر است و صحابیت

جواب ثالث در حدیث انت دلی کل مومن مؤمنه من بعدک امانه بعد بیا می حکم دلیل قطعی است که دلی کل مؤمنین
 بعدن احدی نیست سوال علی چه این اضافه افاده حصر میکند خاص علی قطع نظر از لفظ من بیانی یا ابتداء
علاوه بر این اخبار کثیره مصرح اینهم اند قطع نظر از آیه و حدیث لایان همه اخبار مصرح ولایت علی با حاصل
 اند با جماع همه آنها تو از معنوی قطعاً حاصل میشود که علی بلا فصل امیر مومنان است تنبیه هر گاه
 این ثبوت رسید پس خلیفه مجبول ناس غیر منصوص و لا منصوب لاسن الله و لاسن الرسول اتقدم
 اصلاً و ایداً بر خلیفه منصوص و منصوب خدا نبی باشد تو چهارم در جگر علی را میدانی عهد اخطا کنی خلافت بر تال

**قال لسانی ذکر قول لنبی صلی الله علیه و آله و سلم من سب
 علیاً فقد سبني ترجمه** امام سنانی فرمود که اینجا بیان میشود حدیث نبوی
 هر کس علی را بد گوید پس تحقیق او سب کرد مرا و بدگفت مرا **حدیث** انبأنا احمد بن شعيب قال

اخبرنا العباس بن محمد الدوري قال حدثني يحيى بن ابي بكر قال حدثنا اسراييل بن ابي اسحاق
 ابي عبد الله الجدي قال دخلت على ام سلمة فقالت انت سب رسول الله قلت سبحان الله قالت سمعت
 رسول الله يقول من سب علياً فقد سبني ترجمه سنانی با سند مجهول از عبد الله جدلی روایت کرد که

من برز و جبهه پیغمبر حضرت ام سلمه داخل شدم پس ام سلمه فرمود آیاتو دشنام میدی و بدیگونی بخنث سوسل
 من گفتم منزله است خدایا گفتم معاذ اللہ پس ام سلمه گفت که پیغمبر فرمود ویر که بدیگویی یعنی بحقیق بمن بدگفت و مراست کرد
تشریح مقام مقتضی چند اسباب اول این روایت سبک جمعی کثیر منہم احمد بن حنبل و امام و ابراهیم حموی صاحب کتاب

و غیر ہم روایت کرده اند و در صواعق روایت کرده قال من سب اهل بیتی فانما یرتد عن الله والاسلام و

مراذانی عترتی فعلیه لعنة الله هر که بدیگویی یا سب مرا پس جز این نیست او مرتد از خدا و از اسلام گردید و
 و هر که او تیر کند مراد زور زنی من پس بر لعنت خدا باد دلیلی در روایت کرد من اذی علیا فقد اذانی مراذالی فعلیه
 لعنة الله سب فحش بذاتہ قطع نظر آنکه اقیح القبایح است اقا سب علی مستلزم ایذا علی و نیویست پس سب و
 سوزی نبی و علی ملعون خالق است ثانی سب در اصل یعنی قطع دشنام و بردن است بنا بر این بود شنبه یوم السبت تا سبک سبک
 آنها میگویند که خالق تا شش روز عالم را آفرید و مخلوق را قطع بیوم شنبه کرده و او یوم الراحه گردید و سبک سبک
 دشنام و بدیگونی و لعن و طعن عام میباشد چونکه بدگوینده در ذکر هر بدی گویند قطع قطعه از بدن و عزة و حرمت و ناموس
 مسبب میدرد و لهذا انرا سب نامید نکالت چونکه خدا علی را در ایاتنا نفس پیغمبر شمرده و پیغمبر هم او را نفس خود در
 اکثر احادیث قرار داده چنانچه قبل بر این در این کتاب آن قسم حدیث ذکر شده و چون یا نبی کعبه لتنهین کالاسلم

ایکم هبلا هو کفسی لی قوله هو علی و یا علی انت منی و انما انت کفسی و جسمک جسمی و لحمک لحمی
 و امثال آن بسیار در کتب اهل اسلام درج اند و هر گاه این تقریر شد پس برائی همین است علی و حرب علی است
 و حرب نبی میباشد مع ذلک نص بالا افراد بر این کرده بقوله من سب علیا فقد سبنی و اناسلک لیسلمک و حرب لمن
 جادک و دشنام فحش و لعن و طعن و بدیگونی در بر حال منکر و قبیح است لهذا سباب ادنی آدم فاسق فاجر است
 برای او در شریعت اسلام تقریر و حد مقرر است اقا سب بدگویی و علی عالی کافر است چه سب سب سوان سب سول
 سب خداست و سب سول لعن و لعن ملعون واجب القتل است اربع بان مبانی سب لعن و طعن علی نبی است
 از ابتدای معاویه و پیغمبر بن عبد العیز تا نهایت سلطنت مروان تقریراً بشمار چهار سال بر سر نیز بعد بر نماز و غیره
 و طیفه خواری مقرر بود بر لعن علی و وضع معائب و احادیث دروغ برانی قبول کردن عوام کالانما وضع میکردند و این عمل
 از لیل خنصاری و همام مفصل معلوم خواهد شد از صحاح صحیح مسلم و کتاب یذاتو کافی است لما امر معاویه سعدا فقال
 ما منک فی الباطن و اینجا صاحب کتاب یا راوی ترک عبارت کرده و تقدیرش بحسب صحاح دیگر است لما امر
 معاویه سعد بن وقاص بالسب علی فامتنع التحد فقال ما منک ان تسب ابائک بائنا بائنا بائنا بائنا

معاویہ مروی حکم کرد سعد بن وقاص را سب لعن علی سعد و قاص امتناع کرد از سب لعن علی پس معاویہ پرسید ای سعد چیزی ترا منع میکند از سب لعن کردن بر علی و لفظ ابو تراب هم بفرص تو من اینجا ذکر کرده و از شرح ابن العدی بیان این امر مفصل با حدیث و از کتاب سنی عاب عبد البر تو واضح خواهد شد در کتشاف گفته پس از بدنی بجای لعن یا صمد بالعدل و الاحسان الخ مقرر کرده شد و کافیت همین که نام نسائی صاحب کتاب بذار الاعمین علی در دمشق برآی نبی از لعن علی شهید ساختند و تا آن زمان لعن جاری بود معترض میگویی عجب است که هر گاه با خدا از او نه صحابه نزول اسلام ساکنان فر و واجب القتل با فاسق واجب الحد میشود پس سب علی منصوص نیست علیاً فقد سبته عیناً سب نبی میباشد سب نبی چرا معاویہ و تبعه و قوم او مردانیه کافر و واجب القتل و لعن نشدن بل خلفائی اهل سنت شدند بسبب این حلال آنکه این امری متواتر چون آفتاب روشن بر نصف فلک میباشد و لا حول و لا قوة الا باللہ العلی العظیم

۹۲ حدیث انما نأخذ بن شعيب قال اخبرنا عبد الله بن كوفي قال حدثنا جعفر بن عون عن شقيق بن ابي عبد الله

قال حدثني جعفر بن ابي بكر بن خالد بن عرفطه قال رأيت سعد بن مالك بالمدینه فقال ذكر لي انكولتسبوا علياً

قلت قد فعلنا قال لعنك سبته قلت معاذ الله قال لا تسبه ولو وضع للشارع على مفرق علي از است علیاً ما اسبه بعد

ترجمه نسائی با سند خود روایت کرد از

جعفر بن ابی بکر که من دیدم سعد بن مالک را در مدینه نبی پس او گفت که نزوم مذکور شد که شما اهل شام البته سب میکنند جعفر امیر را پس جعفر میگوید که من گفتم علی سب علی کردیم ما پس سعد گفت شاید تو هم سب کرده باشی من گفتم نپاه بخدا از آن پس سعد بن مالک را زخمی کرد از سب علی فرمود که اگر آره بر من برادر پاره کردن گذاشته شود اما اگر من سب بدگویم علی را هر دو من سب او نخواهم کرد بعد آنچه از پیغمبر شنیدم از ترغیب پیروی علی و ترغیب تخلف و عداوت او **حدیث ۹۳**

اخبرني احمد بن شعيب قال اخبرنا هارون بن عبد الله الهذلي قال حدثنا مصعب بن المقدم قال حدثنا

محمد بن سليمان قال حدثنا فطر ومطر عن ابي الطفيل عامر بن واثله قال جمع على الناس في الرحبة فقال انشد بالله كل امرئ

ما سمع رسول الله يقول في خم غدیر فقال لنا من شهد وان رسول الله مر قال يوم غدیر خم الستم تعلمون اني اول

بالمؤمنين من انفسهم وهو قائم ثم اخذ بيد علي قال من كنت مولاه فعلي مولاه اللهم وال من والاه وعاد من

عاداه فقال ابو الطفيل فخرجت وفي نفسي منه شيء فلتيت زيد بن ارقم فاخبرته فقال ما تكرارنا سمعته من رسول الله

ترجمه نسائی با سند خود از عامر بن واثله روایت کرده که حضرت امیر جمع کرد مردم را

بمقام حبیب پس آنحضرت فرمود که من قسم میدهم بخدا هر مردی که بر من بگوش خود شنیده که حضرت رسول در مقام

عزیر خرم فرموده و آن مقام است که بعد از مراد حجه الوداع نبرول آیه یا ایها الرسول بلغ ما انزل الیک و ان لم
 تفعل فما بلغت رسالتی و الله یصلک من الناس و را بنحی نصف روز فرود آمد باین کوه و مدینه دور از حجه سکره
 خواب بود پس مردم شهادت دادند با آنکه تحقیق حضرت در آن مقام خدیجه خرم المستمعتون انی ولی بالمؤمنین تا آخر حدیث
 و عاده عاده فرمود پس ابو طفیل گفت که من از آن مردم بر آمدم و در قسم از علی چیزی یعنی کینه بود مطلق شدم زیدارقم
 و با او خبر دادم از شهادت مردم بحدیث خدیجه علی پس زیدارقم من گفت تو منکر از آن حدیث مشو من گو شهادی خود
 از پیغمبر من حدیث را شنیدیم و نسائی میگوید لفظ این حدیث از ابو داود است **حدیث ۹۴** اخبرنا احمد

بن شعیب قال قال خیر بن ابو عبد الرحمن کرباب بن عیینة السجستانی قال حدثني محمد بن عبد الله بن حصير قال ابانا ابراهيم قال
 حدثنا من قال حدثني موسى بن يعقوب عن المهاجرين سمارا وسامرا عن عائشة بنت سعد وعامر بن سعد عن
 سعد ان رسول الله مخطب فقال ما بعد ما للناس فاني وليكم قالوا صدقت ثم اخذ بيد علي فرقعها ثم قال

هذا لي و للمودعي عني قال اللهم من ولاة و عاداتهم من عاداته **ترجمه** نسائی باسناد خود از عائشه دختر
 سعد و از عامر بن سعد از سعد و قاص روایت کرده که تحقیق پیغمبر بعد خطبه فرمود ای مردم تحقیق من مالک و مظهر
 شما صحابه و امت امم هم عرض کردند دست فرمودید پس از نیکو قال گرفت دست علی را بلند کرد پس فرمود این بی
 امور دادا بکنند از جانب من احکام دین و شرعیة من استوست دار خدا دوست او را دشمن دار خدا دشمن او را

حدیث ۹۵ ابنا احمد بن عثمان المصری ابوالجوزا قال اخبرنا ابن عمه بنت سعد بن سعد قال حدثنا ابن عمه

وهو عبد بن خالد بصري عن عائشة بنت سعد عن سعد قال اخذ رسول الله بيد علي فخطب فحمد الله تعالى و
 اشى عليه ثم قال لستم تعلمون اني اولي بكم من انفسكم قالوا نعم صدقت يا رسول الله ثم اخذ بيد علي فرقعها

و قال من كنت مولاه فهذا اولي به و ان الله يوالي من اولاه و يعاد من عاداه **ترجمه** امام نسائی باسناد خود
 از عائشه دختر سعد از پدر خود سعد روایت کرده که او گفت حضرت رسول گرفته دست علی را خطبه خواند حمد و ثنا بجان
 بجا آورد و فرمود آيا شما نمیدانید که من احق بتصرف شما از جانبهای شما ام کل صحابه عرض کردند آری یا رسول الله دست
 فرمودی که تو مالک تری با از جانبهای ما پس پیغمبر دست علی گرفته بالا بلند کرد و فرمود هر کس را که آقایش و مالکشم پس این
 علی آقایی و مالک و میباشد و تحقیق خدا دوست میدار و کس را که دوست دارد علی را و دشمن میدار و کس را که علی را
 دشمن میدار و دشمنی میکند آنکه تمام پیغمبر در این امر اکثر از همه امور و از یاد دست چه در این غیچ امر فرضی یا ولجی
 بالاتفاق این همه تمام کرده و مرویست که درین راه ناگاه در بین رفتار و فتنه مکرب آنحضرت خود بخود بمقام خدیجه خرم

و در جهان با نصف روز و ثور اقباب اربالان شتر منیر نو زیار کنانیده و خار خوش ان مقام با امر آنحضرت فور پاک کرد
 و فور الشکر سابق را و اهل طلبیده و انتظار را حقیق بشکر نموده و جهان میدان را سایه بالشکر توقع نموده و در جهان اقباب
 بمنبر استاده خطبه خوانده که مثل آن گاه سخنونده و بسیار بسیار در قدرت خطبه یاس از دنیا و ترغیب مسکن اتباع قرآن اهل بیت
 کا نصیحت و ترغیب و تحذیر از تخلف آنها نموده و بعد آن استنادی بکم من انفسکم کمر با آنها فرمود و پس از آن ستمهای علی را
 بگذراند تا سفیدی بغلناهی آنحضرت بر مردم نمود و ارشد من گفت مولا علی و لیته و دیگر روایات حدیثین فعلی و لیته فرموده
 و بعد ابلاغ این اخبار فرموده که محب را خنده دست و دشمن او را دشمن میدارد و تبصره کجا باین ایستام عظیم هر ادنی عاقلی و
 ذی شعوری قطعاً میداند که امر عظمی که فوق بر این ممکن نباشد باین مراد است و ان امر ولایه اما تو علی است لهذا است
 گرفته استاده بر بالای منبر برده دست علی گرفته شخصیت او بر مردم حاضرین بلفظ بنا علی نموده میفرمود و او بر منصفی
 بلا عرض و لا تعصب و لا تقلید و لا تعسف میفرمود که ازین حالات عظیمه ناصر و محب بودن علی مراد است و خلاف این با امر
 سگابره گانه سفسطه نگار محسوست میباش او را جواب نیست مگر خیاالتی و غیر علی در قلیه کبری اشکال جریبه پیروز و لا
 علی را بلفظ ولی و مولى فرموده که بعد معانی باین لفظ استاده شایسته گردید در جواب الزامی که هر چه خالق و قرآن
 بعضی آیات متشابه فرستاد چرا که محکات نفرستاد استباه نمیشد و معانی آنها جوایم جوایم جوایم ثانوی با جواب
 غلالی با کما تحصیل باین بدلیل برهان بلا تا اول غیرت بر کس نماز چنانکه بد عظم عقاید معارف با اتفاق متکلمین است
 عقلاً و نقلاً باین نیست و آن برزم آن مملو و شخوخته چون آناه جید الی غیره و انما اعلم الله مقنون و انهم
 الا کالانعام بل هم اضل سبیلا و آیات غیره استدلال چون استناد اولی الالباب و یا اولی الالباب و اولی الالباب و اولی
 تبصرون و افلا تعقلون و افلا تظنون و لیس فیها من ذولی و اولی از باب تشابهات نیلها شذیه
 نصوص صریحه اندگر اگر مخالفان ابله بیتی بجهت او را دره خلقا مجتهدین را بر سر کف نبودن آنها این اخبار
 کثیره صریحه را از باب تشابهات قرار دادند تا الزامات بجهت پیروان اهل بیت بانها نیایشوند و بای عموم آنها نپذیرند

حدیث ابنا ناسد بن شعبه قال با خبرنا ذکره بنی قالی حسان بن یعقوب بن جعفر بن ابی کثیر عن

مهجر بن ساری قال قال اخبرني عائشة بنت سعد عن سعد قال قال ناسع رسول الله صلى الله عليه وسلم بطريق مكة وهو متوجه اليها

فلما بلغ عذير خم وقف الناس ثم رهن من مضى ولحقه من مختلف فلبس فتع الناس اليه قال ايها الناس هل بلغت قالوا

نعم قال اللهم اشهد ثلاث مرات قال ايها الناس من وليكم قالوا الله ورسوله ارحم الراحمين اخذ بيد علي فقامه فقال

من كان الله ورسوله وليه فهذا وليه اللهم ال من ولاه وعاد من عاداه ترجع كمنالي باسناد دیگر از

سعد و قاصد ایچ کرده که با پیغمبر در راه که بودیم و آنحضرت متوجه که بود وقتیکه میدان خدیویم رسیدیم مردم آنوقت
 دورنگ هممان داد پس آنکه پیش قدمه بود او را برگردانید تا محق گردیدند بانها مردم و نهاله پس وقتیکه سابقین و لاحقین همه
 مردم جمع شد پیغمبر فرمود امر مردم آیشارا از جانب امر الهی را رسانیدم سه بار این فرمود و مردم همه گفتند بے
 پس پیغمبر سه مرتبه نیز فرمود بار خدا یا گواه باش پس پیغمبر فرمود ای مردم کسیت لک متولی شما و همه مردم نیز سه
 مرتبه گفتند خدا و رسول انا ترست پس پیغمبر دست علی را گرفته استاده کرد پس فرمود هر کس را که خدا و رسول
 متصرف و مالک است پس این علی مالک متصرف است بار خدا یا دوست دارد دوست علی را و دشمن دار
 دشمن علی را که شرح بدانکه همین رافضی میگویند چه وقت در راه کرده تا سابقین و لاحقین بهم آمدند و
 سه بار این و یکم بصحایه خطاب کرد و سه بار فرمود که خدا یا شاهد باش پس علی دست گرفته بر سینه خود استاده
 کرده فرمود هر که را خدا و رسول او ولی امور است پس این علی ولی همه امور است آیا اولی و شیوری میتواند
 بگوید که ازین مراد است که علی نامرد و محب شما مردم است باین سفاهت نبی عیاضا بالله لازم می آید
قال النسائی ذکر الترغیب فی حب علی و ذکر عمار النبی من ارجع
و ذکر عاتق علی من ابغضه ترجمه امام شافعی فرمود که اینجا بیان ترغیب خلق
 در حب علی و بیان عاربنی است برای آنکس که دوست دارد علی را و بیان عاربنی بر آنکس که دشمن دارد علی را

حدیث انما ناصح بن شعیب قال حدثنا اسحاق بن ساعیل بن راهویق قال انما ناصح بن شعیب قال
 حدثنا عبد الجلیل بن عطیه قال حدثنا عبد الله بن بریدة قال حدثني ابي قال لمر اجلا ولولمکن من الناس ابغض ال
 من ابن ابي طالب حق احببت رجلا من قریش لاجله الا علی بن ابی طالب ذل الرجل علی خیل فصحبته وما
 صحبته الا علی بن علی قال ما سبیا فکتب الی النبی ان یبعث الیه من یحضر فبعث الینا علیا و فی التبیح مینقہ
 من افضل التبیح فلما ختمه صارت فی الخمس ثم خمس فصارت فی اهل بیت ثم خمس فصارت فی آل علی
 فانانا و راسه یقطر فقلنا ما هذا فقال المر و الوصیفه صارت فی الخمس ثم صارت فی اهل بیت النبی
 ثم صارت فی آل علی فو قعت علیها فکتب و بعثت مصدا قال کتاب الی النبی و مصدا قال لما قال فی علی فصارت
 اقول علیہ صدق و یقول للنبی صدق علی فامسک بید رسول الله و قال ابغض علیا فقلت نعم فقال لیا
 لا تبغضه و انکب علیه فان رد له جافوا الذی نفس بید انصیب الی علی فی الخمس افضل من وصیفه فما
 کان احد بعد رسول الله احب او افضل الی من علی قال عبد الله بن بریدة و الله ما کان الحدیث